

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету
міжнародних економічних
відносин
та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **29 – Міжнародні відносини**

спеціальність: **292 – Міжнародні економічні відносини**

освітня програма: **Міжнародна та європейська економічна інтеграція**

вид дисципліни: **за вибором**

факультет: **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 29 ” серпня 2023 року № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Ігор МАТЮШЕНКО, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “ 28 ” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

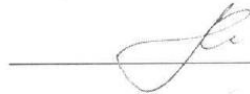

Ігор МАТЮШЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Євроінтеграція» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» підготовки магістра за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є здобуття студентами знань щодо європейського інтеграційного процесу, що перетворив країни ЄС у значну політичну і економічну силу, усвідомлення об'єктивності реалізації євроінтеграційного курсу України, розуміння економічних і політичних вигод України по відношенню до інших інтеграційних угруповань, перш за все, до євразійського об'єднання.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

– формування наступних *загальних компетентностей*:

ЗК2. Здатність до абстрактного, креативного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів.

ЗК3. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та технології, програмне забезпечення з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів МЕН

ЗК4. Здатність працювати самостійно та в команді, вміти брати на себе ініціативу і відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей

ЗК5. Здатність самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних економічних відносин, ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень

– формування наступних *фахових компетентностей*:

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
12 год.	6 год. (у т.ч. 2 ауд., 4 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
96 год.	84 год.
Індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6. Заплановані *результати навчання*:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

ПРН1. Демонструвати знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі

ПРН5. Демонструвати дослідницькі навички, ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН12. Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і

безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН14. Усвідомлювати необхідність самонавчання впродовж усього життя та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін і застосування міждисциплінарного підходу у формуванні знань.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні аспекти економічної інтеграції на різних рівнях розвитку економічних систем.

Теоретичні основи міжнародної економічної інтеграції. Інтеграція економічних систем. Основні аспекти інтеграції міст. Основи регіональної економічної інтеграції. Структурні складові державного регулювання міжнародної економічної інтеграції України.

Тема 2. Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів. Основні принципи, функції, структура і механізм набуття членства у СОТ. Переваги членства у СОТ. Заходи торговельного захисту і вирішення спорів в рамках СОТ та їх особливості в Україні. Асиметрія умов вступу України до СОТ. Оцінка впливу умов вступу України до СОТ на її зовнішню торгівлю з регіональними об'єднаннями.

Тема 3. Європейський Союз як одне з найуспішніших світових інтеграційних об'єднань.

Основні етапи європейської інтеграції. Основні інституції Європейського Союзу. Стратегія розвитку і основні політики Європейського Союзу до 2020 р. Комунітарність регіональної політики ЄС. Європейська політика сусідства.

Тема 4. Передумови і перспективи створення Україною інтеграційних об'єднань на регіональному рівні.

Особливості найбільших сучасних регіональних об'єднань на Євразійському континенті. Порівняльна оцінка потенціалу регіональних об'єднань ЄС і ЄврАзЕС. Основні характеристики зовнішньоторговельних зв'язків України з країнами ЄС і ЄврАзЕС. Поглиблення інтеграції України з ЄС. Розвиток співпраці України з СНД/ЄврАзЕС. Порівняння форм регіональної економічної інтеграції України.

Тема 5. Можливості і загрози для ринку збуту продукції реального сектору України від участі у регіональних об'єднаннях з урахуванням зобов'язань СОТ і асоціації з ЄС.

Особливості угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС. Перспективи для ринку продукції високотехнологічних галузей. Можливості і загрози для розвитку ринку продукції машинобудування. Перспективи розвитку вуглеводневого сектора енергетики. Можливості і загрози для збуту продукції

металургійної промисловості. Можливості і загрози для ринку агропромислової продукції України.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усьо- го	у тому числі					Усьо- го	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Теоретичні аспекти економічної інтеграції на різних рівнях розвитку економічних систем.	20	2	2				16	20	1				19
Тема 2. Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів.	20	2	2				16	20	1				19
Тема 3. Європейський Союз як одне з найуспішніших світових інтеграційних об'єднань.	20	2	2				16	20	1				19
Тема 4. Передумови і перспективи створення Україною інтеграційних об'єднань на регіональному рівні.	20	2	2				16	20	1				19
Тема 5. Можливості і загрози для ринку збуту продукції реального сектору України від участі у регіональних об'єднаннях з урахуванням зобов'язань СОТ і асоціації з ЄС	40	4	4				32	40	2				38
Усього годин	120	12	12				96	120	6				114

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні аспекти економічної інтеграції на різних рівнях розвитку економічних систем. Провести аналіз теоретичних основ міжнародної	2

	економічної інтеграції. Охарактеризувати інтеграцію економічних систем. Визначити основні аспекти інтеграції міст. Провести аналіз основ регіональної економічної інтеграції. Визначити структурні складові державного регулювання міжнародної економічної інтеграції України.	
2	Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів. Визначити основні принципи, функції, структуру і механізм набуття членства у СОТ. Охарактеризувати переваги членства у СОТ. Розглянути заходи торгівельного захисту і вирішення спорів в рамках СОТ та їх особливості в Україні. Провести аналіз асиметрії умов вступу України до СОТ. Провести оцінку впливу умов вступу України до СОТ на її зовнішню торгівлю з регіональними об'єднаннями.	2
3	Європейський Союз як одне з найуспішніших світових інтеграційних об'єднань. Охарактеризувати основні етапи європейської інтеграції, в тому числі угоди, що регулюють європейську інтеграцію, та етапи економічної і валютної інтеграції в ЄС. Розглянути основні інституції ЄС, а саме: Європейська Рада, Європейський парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія, Європейський Суд, Загальний Суд і Суд аудиторів, Допоміжні органи ЄС, а також визначити проблему Європейської Конституції. Навести характеристику стратегії розвитку і основних політик ЄС 2020, в тому числі: стратегії розвитку ЄС «Європа 2020», основних секторальних політик ЄС (політики в галузі досліджень і технологій і програми «Горизонт 2020»; промислової політики; енергетичної політики; спільної транспортної політики; спільної сільськогосподарської політики), торгівельної політики ЄС; комунітарної регіональної політики ЄС (еволюції регіональної політики ЄС, транскордонного і прикордонного співробітництва та Єврорегіонів, інституційної основи принципу субсидіарності та нової регіональної політики ЄС, а також політики сусідства з ЄС.	2
4	Передумови і перспективи створення Україною інтеграційних об'єднань на регіональному рівні. Визначити особливості найбільших сучасних регіональних об'єднань на Євразійському континенті. Провести порівняльну оцінку потенціалу регіональних об'єднань ЄС і ЄврАзЕС. Навести основні характеристики зовнішньоторговельних зв'язків України з країнами ЄС і ЄврАзЕС. Охарактеризувати поглиблення інтеграції України з ЄС. Надати опис розвитку співпраці України з СНД/ЄврАзЕС. Провести порівняння форм регіональної економічної інтеграції України.	2
5	Можливості і загрози для ринку збуту продукції України від участі у регіональних об'єднаннях з урахуванням зобов'язань СОТ і асоціації з ЄС. Навести характеристику особливостей угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС. Визначити перспективи для ринку продукції високотехнологічних галузей. Охарактеризувати можливості і загрози для розвитку ринку продукції машинобудування. Визначити перспективи розвитку вуглеводневого сектора енергетики. Надати опис можливостей і загроз для збуту продукції металургійної промисловості. Визначити можливості і загрози для агропромислової продукції України.	4
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Опрацювання теми: «Теоретичні аспекти економічної інтеграції на різних рівнях розвитку економічних систем»	16	19
2.	Опрацювання теми: «Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів»	16	19
3.	Опрацювання теми: «Європейський Союз як одне з найуспішніших світових інтеграційних об'єднань»	16	19
4.	Опрацювання теми: «Передумови і перспективи створення Україною інтеграційних об'єднань на регіональному рівні»	16	19
5.	Опрацювання теми: «Можливості і загрози для ринку збуту продукції реального сектору України від участі у регіональних об'єднаннях з урахуванням зобов'язань СОТ»	32	38
	Разом	96	114

6. Методи навчання

Лекція як поєднання словесних, наочних, індуктивних, дедуктивних, пояснювально-ілюстративного методів навчання, бесіди, дискусії.

Практичне навчання як поєднання методу кейсів, проблемного підходу, евристичного, дослідницького та проектного методів.

Застосування інтерактивних засобів навчання через використання навчальних платформ GoogleClassroom або LMS Moodle та їх можливостей, зокрема: інтерактивні технології кооперативного навчання, інтерактивні технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей, мозковий штурм, case-метод, метод визначення позиції, відстоювання заданої позиції, порівняння альтернативних позицій, дискусія, дебати.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Євроінтеграція» застосовуються наступні методи контролю: усний та письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, поточного контролю. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60 (для студентів заочної форми навчання - 60).

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Євроінтеграція».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 10 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40 (для студентів денної форми навчання). Для студентів заочної форми навчання, де передбачено лише лекційну форму занять, сума балів підсумкового семестрового контролю дорівнює 85.

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового семестрового контролю:

3 семестр (залік)	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Завдання 1. Теоретичне питання – 8 балів;	Завдання 1. Теоретичне питання – 20;
Завдання 2. Діагностичне питання) – 12 балів;	Завдання 2. Діагностичне питання – 25 балів;
Завдання 3. Творче питання – 16 балів	Завдання 3. Творче питання – 35 балів

УВАГА! У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для

оцінки за національною шкалою і за шкалою ECTS.

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти **екзамен в онлайн формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Євроінтеграція», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2225>.

8. Схема нарахування балів

Структура та складові підсумкових оцінок з дисципліни (денна форма навчання):

Поточний контроль – 60 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – 2x4 бали; виконання теоретичного завдання – 2x8 балів, виконання діагностичного завдання – 2x12 балів, виконання творчого завдання – 2x6)

Підсумковий контроль (залік) – 40 балів

Заохочувальні бали - підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Євроінтеграція» - 10 балів.

*Максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Залік (3 семестр)*

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Поточний контроль						
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
60 (мінімум - 30)						

T1, T2 ... T5 – теми

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 30 балів.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни (заочна форма навчання):

Виконання завдань поточного контролю – 60 балів.

Підсумковий контроль – 40 балів.

Заохочувальні бали - підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Євроінтеграція» – 10 балів

*Максимальні значення оцінювання діяльності студента
при вивченні навчальної дисципліни (заочна форма навчання)*

Залік (3 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
60 (мінімум - 35)	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01 липня 2010 року №2411-VI / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 08.06.2011. Заголов. з екрану.
2. Указ Президента України «Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу» від 11 червня 1998 року №615/98 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 05.02.2010. Заголов. з екрану.
3. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан і перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС (зона вільної торгівлі) та Митним союзом» від 19 травня 2011 року №3400-VI / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.06.2011. Заголов. з екрану.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання Секретаріату Кабінету Міністрів України» від 31 березня 2010 р. № 286 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.03.2011. Заголов. з екрану.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008 – 2011 роки» від 2 липня 2008 р. № 594 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.05.2010. Заголовок з екрану.
6. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008-2011 роки» від 25 липня 2007 р. № 569-р / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 10.10.2010. Заголовок з екрану.
7. Координаційне бюро європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroukraine.org.ua> / 08.03.2008. Заголовок з екрану.
8. Копенгагенські критерії членства в Європейському Союзі (інформаційно-аналітична довідка). / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua> / 10.03.2010. Заголовок з екрану.
9. Основні елементи договору про реформу ЄС. / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua> / 10.03.2011. Заголовок з екрану.
10. Матюшенко І. Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 504 с.
11. Беренда С. В. Еволюція економічної інтеграції в країнах Європи : монографія [Текст] / С. В. Беренда. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 168 с.
12. Казімір Р. Історія Європейської Інтеграції : Від декларації Шумана до розширення на Схід / Роберт Казімір; пер. з англ. Ігор Андрейко, Андрій Максимук. – Перемишль: Парламент Молоді, 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.youth.crimeastar.net/.../index5.html>.
13. Monnet J. A ferment of change [Текст] / J. Monnet // Journal of Common Market Studies Vol. 1: 1963, pp. 204–211.
14. Mitrany D. The functional theory of politics/ David Mitrany [Текст] / Published on behalf of London School of Economics & Political Science [by] M. Robertson, 1975. – 294 p.
15. Фонтейн П. Європа у 12 уроках : пер. з фр. [Текст] / Паскаль Фонтейн. – К. : Компанія ЛІК, 2005. – 56 с.
16. Pelkmans J. European integration : Methods and economic analysis [Текст] / Pelkmans Jaques. – Third edition. – Edinburgh Gate : Pearson Education Limited, 2006. – 480 p.
17. Європейський Союз : словник-довідник [Текст] / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.
18. Towards the Enlarged Union : Strategy Paper and Report of the European Commission on the progress towards accession by each of the candidate countries [Текст] / Commission of the European communities. – Brussels, 2002. – 105 p.
19. Babetskaia-Kukharchuk O. A. Does accession process overlap with transition Process: the role of the *acquis communautaire* in the institutional development of transition countries [Текст] / Babetskaia-Kukharchuk O. A. – М. : State University, Higher School of Economics, 2005. – 24 p. – (Working paper WP2/2005/01).
20. Грущинська Н. М. Теоретичні основи європейської економічної інтеграції України : монографія [Текст] / Н. М. Грущинська. – К. : Видавець Корбуш, 2008. – 232 с.

21. Основні елементи Договору про реформу ЄС [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ України : офіц. сайт. – Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/19082.htm>
22. Беренда С. В. Экономическая эффективность вступления Украины во Всемирную торговую организацию [Текст] / С. В. Беренда // Вісник Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2001. – № 530. Економічна серія. – С. 14–17.
23. Резніков В. В. Формування комплексного підходу щодо вдосконалення державного регулювання механізму міжнародної інтеграції України : монографія [Текст] / В. В. Резніков. – Х. : Екограф, 2011. – 168 с.
24. Теорія міжнародних відносин (курс лекцій – підручник on-line) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ruthenia.info/15.01.2011>.
25. Горюнова Є. О. Євроінтеграція : навч. посіб. [Текст] / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – 224 с.
26. Battle for seats: which countries will have to give up MEPs in 2014? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.europarl.europa.eu/news/en/newsroom/content/20130214STO05853/html/Battle-for-seats-which-countries-will-have-to-give-up-MEPs-in-2014>
27. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі [Текст] / В. Волес, Г. Волес // Пер. з англ. Р. Ткачук. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 871 с.
28. Повідомлення Європейської Комісії. «Європа 2020». Стратегія для розумного, сталого та всеохоплюючого зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/file/31493>
29. Клинова-Дацюк Г. Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі : навч. посіб. [Текст] / Г. Д. Клинова-Дацюк. – Рівне : НУВГП, 2012. – 189 с.
30. Мусис Н. Все про спільні політики Європейського Союзу [Текст] / Н. Мусис // Пер. з англ. – К. : К. І.С., 2005. – 466 с.
31. Сьома Рамкова Програма Європейського Союзу з науково-технологічного розвитку на 2007–2013 рр. (7РП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cordis.europa.eu/fp7/>
32. Рамкова програма ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceasc-bw.com/products/gorizont-2020/>
33. Пріоритети програми Горизонт 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fp7-ncp.kiev.ua/assets/Horizont_2020/HORIZON2020priorities.pdf
34. Біла книга Європейської Комісії – Транспорт. План розвитку Єдиного європейського транспортного простору – На шляху до конкурентоспроможності та ресурсоефективності транспортної системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.transport-ukraine.eu/sites/default/files/white_book_transport_2050_ukr_0.pdf
35. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amdi.org.ua/uk/home/amdi-news/21-news/300-the-main-priorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>
36. Іщук С. І. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: підручник [Текст] / С. І. Іщук, О. В. Гладкий – К. : Знання, 2013. – 447 с.
37. Європейський Союз : Консолідовані договори [Текст]. – К. : Port-Royal, 1999. – 207 с.
38. Рудік О. М. Вироблення політики та ухвалення рішень в ЄС / EU Policymaking and Decision-making : навч. посіб. [Текст] / О. М. Рудік ; за заг. ред. М. Бойцуна, Я. Мудрого. – К. : Міленіум, 2009. – 278 с.
39. Правова та інституційна основи Європейського Союзу : підруч. [Текст] / А. І. Грицьак, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – 620 с.

40. Regions and local development. European Commission – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/policies>
41. Федонюк С. В. Європейська інтеграція : навч. посіб. [Текст] / С. В. Федонюк – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 760 с.
42. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://znc.com.ua/ukr/publ/book/book-mikula-2003/book-mikula-2003-p042-055.pdf>
43. Practical Guide to Cross-border Cooperation. European Commission. Third Edition [Текст]. – 2000. – 216 p.
44. Pierret. G. The original role of the CPMR in the birth of the AER//Regions of Europe [Текст]. – 1995. – №10. – Р. 8.
45. Pujol, J. Ten years since the founding of the Assembly of European Regions//Regions of Europe [Текст]. – 1995. – № 10. – Р. 2.
46. Студенников І. Міжрегіональне співробітництво як чинник процесу європейської інтеграції та інструмент регіонального розвитку // Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України. За ред. С. Максименка [Текст]. – К. : Логос, 2000. – с. 98–137.
47. Марченко М. Н., Дерябіна Е.М. Право Європейського Союзу. Питання історії і теорії [Текст], 2010.
48. European Council of Edinburgh, 11-12 December 1992. Presidency Conclusions. Annex 1. Agency Europe. Special Edition. 5787 BIS. 13/14 December 1992.
49. Посібник з транскордонного співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eu.prostir.ua/data?t=1&q=453>
50. Євроглосарій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.dovidka.com.ua/s.html>
51. Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee of the Regions A Budget for Europe 2020 – Part II : Policy fiches [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
52. Токарчук О. В. Соціально-економічна сутність поняття «регіон» [Текст] / О. В. Токарчук: тези III Міжнарод. науч.- практ. конф., 3-15 березня 2007 р. – Днепропетровск: Наука и образование, 2011. – С. 3–5.
53. Малиновський В. Концептуалізація поняття «регіон» [Текст] / В. Малиновський // Схід. – 2013. – № 8(21). – С. 19–32.
50. Cohesion Policy 2014 – 2020 [Електронний ресурс]. – Regional Policy – Inforegio, 2014. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy
55. Landabaso M. Learning regions in Europe: theory and practice / M. Landabaso [Електронний ресурс]. – London: University of London, 2014 – Режим доступу: <http://www.deu.edu.tr>
56. Financial Instruments of Cohesion Policy 2014–2020 [Електронний ресурс]. – Regional Policy – Inforegio, 2014. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy
57. Wider Europe – Neighbourhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbours http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/com03_104_en.pdf
58. Представництво ЄС в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/key_eu_policies/regions/index_uk.htm
59. Інструмент європейського сусідства і партнерства — нові можливості для України / Під ред. Н. Андрусевич — Львів, 2008.
60. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council «Eastern Partnership» / European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/external_relations/eastern.docs/com08_823_en.pdf.

61. Сидорук Т. В. П'ять років східного партнерства ЄС: результати та перспективи // Стратегічні пріоритети, №1 (30), 2014 р.
62. Індекс європейської інтеграції країн Східного Партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eap-index.eu/sites/default/files/EaP20Index20201320-20Ukrainian20leaflet.pdf>
63. European Integration Index 2013 for Eastern Partnership Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/library/259134.html>
64. Neighbourhood Info Centre [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/files/publications/ENI20Leaflet_RU.pdf
65. Програма для транскордонної співпраці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ro-ua-md.net/uk/>

Додаткова література:

1. Положення угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо зони вільної торгівлі [Електронний ресурс]: – Режим доступу : http://www.kyiv-obl.gov.ua/polozhennja_ugodi_pro_asotsiatsiju_mizh_ukrajinoju_ta_jes_schodo_zoni_vilnoji_torgivli.
2. Оцінка можливостей розширення і заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектору України : монографія [Текст] / за заг. ред. проф. М. О. Кизима, проф. І. Ю. Матюшенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 280 с.
3. Международная стандартная торговая классификация. Департамент по экономическим и социальным вопросам. Статистический отдел. Статистические документы, Серия М, No. 34 / Rev. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_34rev4r.pdf.
4. Звіт Робочої групи з питань вступу України до Світової організації торгівлі. WT/ACC/UKR152. – 25.01.2008 (08–0399). – С.374 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=32172>.
5. Кизим М. О., Матюшенко І. Ю., Чередник В. І. Високотехнологічний сектор економіки України та країн світу: стан і тенденції розвитку [Текст] / Науковий журнал «Проблеми економіки». – 2009. – №3. – С.3–17.
6. Саліхова О. Б. Високотехнологічні виробництва: від методології оцінки до піднесення в Україні: монографія / О. Б. Саліхова ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – 624с.
7. Оцінка наслідків членства України у Світовій організації торгівлі : монографія [Текст] / за заг. ред. проф. М. О. Кизима, проф. І. Ю. Матюшенко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 212с.
8. Кизим М. О. Промислова політика та кластеризація економіки України : монографія [Текст] / М. О. Кизим. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. – 304 с.
9. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України : монографія [Текст] / за ред. Л. І. Федулової ; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2011. – 656 с.
10. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. [Текст] / І. Ю. Матюшенко. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 396 с.
11. Європейська енергетична хартія від 17.12.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.pavlodar.com/zakon/?dok=01214>.
12. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_056.

13. Заключний документ Гаазької конференції з Європейської енергетичної хартії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_061.
14. Про ратифікацію Договору до Енергетичної Хартії та Протоколу до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів : Закон України 06.02.1998 № 89/98-вр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/89/98-вр
15. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_012
16. Кобута І. В. Аграрні аспекти створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС [Текст] / І. В. Кобута. – Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №4. – С.31–38.
17. Осташко Т. О., Волощенко-Холда Л. Ю. Надзвичайні заходи СОТ для захисту ринків агропродовольчих товарів : монографія [Текст] / Т. О. Остащенко, Л. Ю. Волощенко-Холда ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2011. – 224 с.
18. Можливості та загрози від членства України в СОТ для машинобудування в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Олійник А.Д., Матюшенко І.Ю., Хаустова В.Є., Омаров Ш.А., Моїсеєнко Ю.М., Бунтов І.Ю.]. – Бізнес Інформ, 2014. – №2. – С.59–70.
19. Можливості і загрози від членства в СОТ для України у зовнішній торгівлі м'ясо-молочною продукцією з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Ярошенко І.В., Матюшенко І.Ю., Семигуліна І.Б., Маханьова Ю.М.]. – Бізнес Інформ, 2014. – №3. – С.8–21
20. Можливості і загрози від членства України в СОТ у зовнішній торгівлі продукцією високотехнологічних галузей в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Матюшенко І.Ю., Хаустова В.Є., Козирєва О.В., Костенко Д.М., Моїсеєнко Ю.М., Бунтов І.Ю.]. – Проблеми економіки. – 2014. – №1. – С.6–25.
21. Можливості і загрози від членства в СОТ для України у виробництві і зовнішній торгівлі зерновими культурами з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Ярошенко І.В., Матюшенко І.Ю., Семигуліна І.Б., Маханьова Ю.М.]. – Проблеми економіки. – 2014. – №2. – 28 с.
22. Можливості і загрози від членства в СОТ для України у зовнішній торгівлі сільськогосподарськими товарами з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Ярошенко І.В., Матюшенко І.Ю., Козирєва О.В., Омаров Ш.А., Маханьова Ю.М.]. – Моделювання регіональної економіки. Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ: ПЛАЙ, 2013. – №2 (22). – С.185–204.
23. Можливості і загрози від членства України в СОТ для металургійної галузі економіки в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Шпілевський Матюшенко І.Ю., В.В., Хаустова В.Є., Антоненко С.В.]. – Проблеми економіки. – 2014. – №3. – С.89–99.
24. Матюшенко І.Ю. Вплив асиметрії умов угоди про зону вільної торгівлі та асоціацію з Європейським союзом на розвиток виробничого сектору України [Текст] / Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції 22–23.05.14. – Х.: ФОП Александрова К.М., ВД «ІНЖЕК», 2014. – 9 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.ec.europa.eu – офіційний сайт Європейської комісії
2. www.delukr.ec.europa.eu – офіційний сайт Представництва Європейської комісії в Україні
3. www.ctaeconomic.com – сайт британської аналітичної компанії СТА (Economic&Export Analysts LTD)
4. www.customs.gov.ua - офіційний сайт Державної митної служби України
5. www.dt.ua – сайт інформаційно-аналітичної газети «Дзеркало тижня»
6. www.me.kmu.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
7. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
8. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
9. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
10. www.ugmk.info/ - бізнес-портал реального сектору економіки
11. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державного комітету статистики України
12. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку
13. www.wto.in.ua – сайт Україна й СОТ
14. Матюшенко І.Ю. Дистанційний курс «Євроінтеграція» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2225>.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2225>) проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік в дистанційній формі на платформі Moodle в дистанційному курсі «Євроінтеграція», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2225>